

Onderzoeksresultaten: Mantelzorgwaardering April 2025

Samenvatting

Gemeenten hebben de wettelijke taak om mantelzorgers te waarderen. Hierin hebben zij beleidsvrijheid en kunnen op eigen wijze invulling aan deze wettelijke taak geven. Van alle respondenten die momenteel mantelzorgtaken op zich nemen heeft 62% daadwerkelijk een vorm van gemeentelijke waardering ontvangen. De redenen waarom men de waardering niet ontvangt zijn divers. Zo geeft 6% van de respondenten aan dat er in de woongemeente geen gemeentelijke mantelzorgwaardering is. Ook geeft 12% aan niet te weten of die lokale waardering er is. Mantelzorgers in gemeenten waar wel een waardering is, geven aan niet te voldoen aan de criteria, bijvoorbeeld omdat zij ook een vergoeding vanuit een pgb ontvangen of woonachtig zijn in een andere woonplaats dan de zorgvrager. Ook zijn er mantelzorgers die aangeven geen waardering te willen of het aanvraagproces te omslachtig te vinden.

De vorm waarin mantelzorgers de waardering ontvangen is veelal een geldbedrag (38%) of een VVV-bon of cadeaukaart (31%) al dan niet in combinatie met georganiseerde activiteiten (30%). De meest voorkomende waarde van het geldbedrag of de VVV-bon of cadeaukaart ligt tussen de 50 en 100 euro (37%).

De meerderheid van de respondenten voelt zich (zeer) gewaardeerd met de mantelzorgwaardering (63%). Een kleiner deel voelt zich (helemaal) niet gewaardeerd (17%). Beide groepen ontvangen dezelfde vorm van waardering, namelijk een geldbedrag, VVV-bon/ cadeaubon of een waardebon van lokale ondernemers, vaak in combinatie met een activiteit. Wel is er een verschil in de hoogte van het geldbedrag of de bon. De groep die zich (zeer) gewaardeerd voelt ontvangt vaker een waardering ter waarde van meer dan 50 euro (78%) dan de groep die zich (helemaal) niet gewaardeerd voelt (34%). Verder heeft het aanvraagproces ook invloed op het gevoel van waardering. Zo zou 64% van de respondenten zich meer gewaardeerd voelen als ze de aanvraag niet zelf zouden moeten aanvragen. Op de stelling of men het belangrijk vindt om vanuit de gemeente waardering te ontvangen, antwoordt 78% (helemaal) mee eens.

Als mantelzorgers zelf konden bepalen hoe zij mantelzorgers zouden waarderen, dan zouden zij voor een vast geldbedrag kiezen (56%), gevolgd door betere ondersteuning voor mantelzorgers (37%). Op de derde plaats staat een attentie zoals een bloemetje of cadeaubon (28%). Verder vinden mantelzorgers dat iedere mantelzorger dezelfde waardering zou moeten ontvangen (63%) in plaats van de grote verschillen tussen de gemeenten onderling in vorm en hoogte van de waardering.

Naast de gemeentelijke mantelzorgwaardering is ook gevraagd naar hoe gewaardeerd de mantelzorgers zich voelen door de zorgvrager en omgeving. Het overgrote deel van de mantelzorgers voelt zich gewaardeerd door hun zorgvrager (83%). Deze waardering ervaren zij vooral in de vorm van een compliment of woorden van dankbaarheid (70%). Voor de meeste mantelzorgers is de waardering die zij ontvangen van hun zorgvrager voldoende of antwoorden zij neutraal op deze vraag (79%). Één op de vijf mist waardering van degene voor wie ze zorgen en dit percentage is hoger bij de groep waarvan de zorgvrager geen waardering kan uiten (30%).

Mantelzorgers voelen zich minder gewaardeerd door hun sociale netwerk dan door hun zorgvrager (51% t.o.v. 83%). Degenen die zich gewaardeerd voelen, ervaren dit vooral door samen te kunnen praten over de zorgsituatie. Ook is er een groep die helemaal geen waardering ontvangt (23%). En

40% van de respondenten ervaart het als een gemis dat zij niet meer waardering uit de omgeving krijgen voor de zorg die zij dragen.

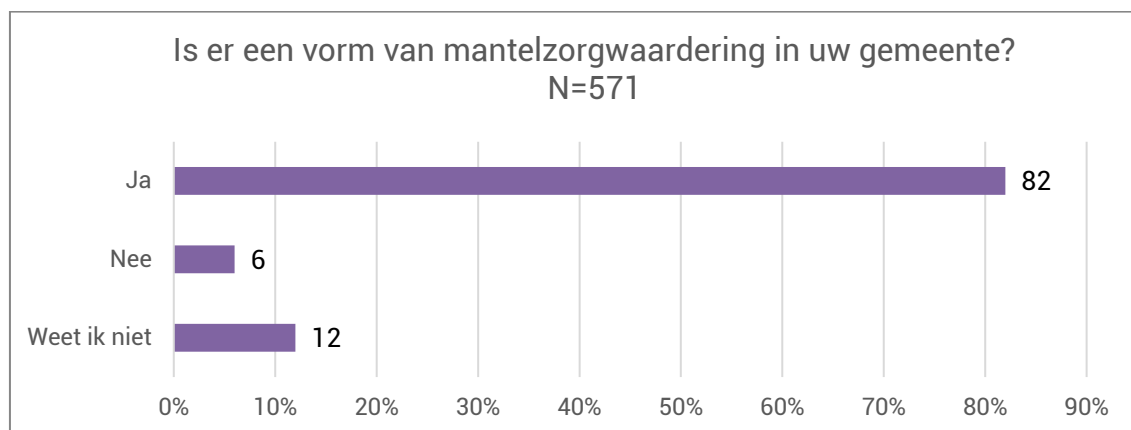
Hangt het ervaren van waardering samen met het geluksgevoel? Gemiddeld geven mantelzorgers hun gevoel van geluk een 6,6. Opvallend is dat dit cijfer daalt tot een 4,8 voor de groep mantelzorgers die zich (helemaal) niet gewaardeerd voelen door hun zorgvrager. Ook de groep die zich niet gewaardeerd voelt door hun omgeving geeft een onvoldoende voor hun geluksgevoel (5,3). Degenen die zich (helemaal) niet gewaardeerd voelen met de mantelzorgwaardering geven wel een voldoende (5,8).

Zes op de tien mantelzorgers ontving het afgelopen jaar een vorm van gemeentelijke mantelzorgwaardering

Gemeenten hebben de wettelijke taak om mantelzorgers te waarderen. Hierin hebben zij beleidsvrijheid en kunnen hierdoor op eigen wijze invulling aan deze wettelijke taak geven. In een aantal gemeenten is de waardering afgeschaft. Ook zijn er diverse andere redenen waarom mantelzorgers geen waardering hebben ontvangen. Uiteindelijk zegt 62% van de mantelzorgers die mee hebben gedaan aan dit onderzoek het afgelopen jaar een gemeentelijke mantelzorgwaardering te hebben ontvangen. Hieronder gaan we hier dieper op in.

Iets meer dan 80% heeft weet van een gemeentelijke mantelzorgwaardering

Van de mantelzorgers geeft 82% aan dat er een vorm van waardering is in de gemeente. Een aantal gemeenten heeft mogelijk gekozen voor het inzetten van de gelden voor de waardering aan mantelzorgondersteuning in plaats van aan waardering. Dit blijkt uit de antwoorden op de vraag of er een vorm van mantelzorgwaardering in de gemeente is. Ook antwoordt 6% dat deze er niet is en 12% weet niet of er een gemeentelijke waardering is.

Opvallend is dat van de groep die niet weet of er een vorm van mantelzorgwaardering is in de gemeente, bijna de helft langer dan 10 jaar mantelzorger is en van hen de helft zelfs meer dan 32 uur per week voor hun naaste zorgt. Alhoewel zij lijken te voldoen aan de criteria die de meeste gemeenten stellen aan het ontvangen van de mantelzorgwaardering, zijn zij niet op de hoogte van het bestaan van de gemeentelijke waardering.

Een mogelijke verklaring wordt in de open antwoorden van deze respondenten gegeven. Sommigen geven aan dat zij wel wisten hoe de regeling er een aantal jaren geleden uit zag, maar dat zij er in het verleden geen recht op hadden door bijvoorbeeld een PGB. Zij zijn niet bekend met hoe het de regeling op dit moment is vormgegeven.

Onbekendheid gemeentelijke waardering belangrijkste oorzaak niet ontvangen waardering

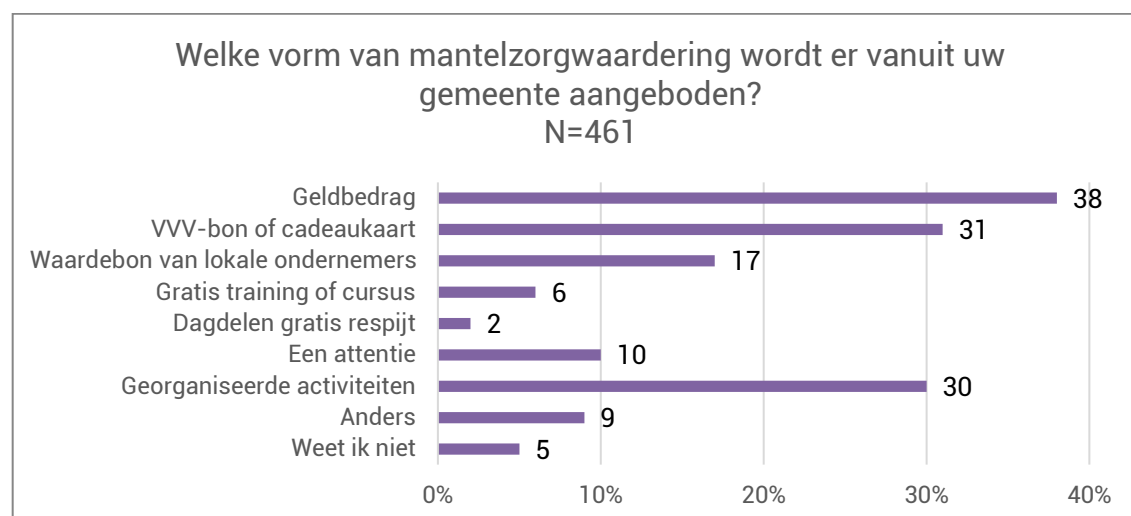
Bijna 40% van de mantelzorgers geeft aan dat ze geen mantelzorgwaardering hebben ontvangen. Naast het feit dat er geen gemeentelijke waardering is in de betreffende gemeente, zijn er ook andere redenen.

Antwoorden die bij "anders" zijn ingevuld zijn geen mogelijkheid zien om de waardering in ontvangst te nemen (6x) of het niet de moeite waard vinden om aan te vragen (6x). Ook werden enkele mantelzorgers geconfronteerd met het maximumaantal aanvragen per zorgvrager waardoor ze geen recht meer hadden op de waardering (7x) en enkelen waren te laat of vergeten de waardering aan te vragen (3x).

Geldbedrag en activiteiten meest gebruikte vorm van waardering

De meest voorkomende vorm van waardering is een geldbedrag (38%), al dan niet in combinatie met een andere vorm van waardering. Ook een VVV-bon of cadeaukaart wordt relatief vaak aangeboden (31%) als ook georganiseerde activiteiten voor mantelzorgers (30%)

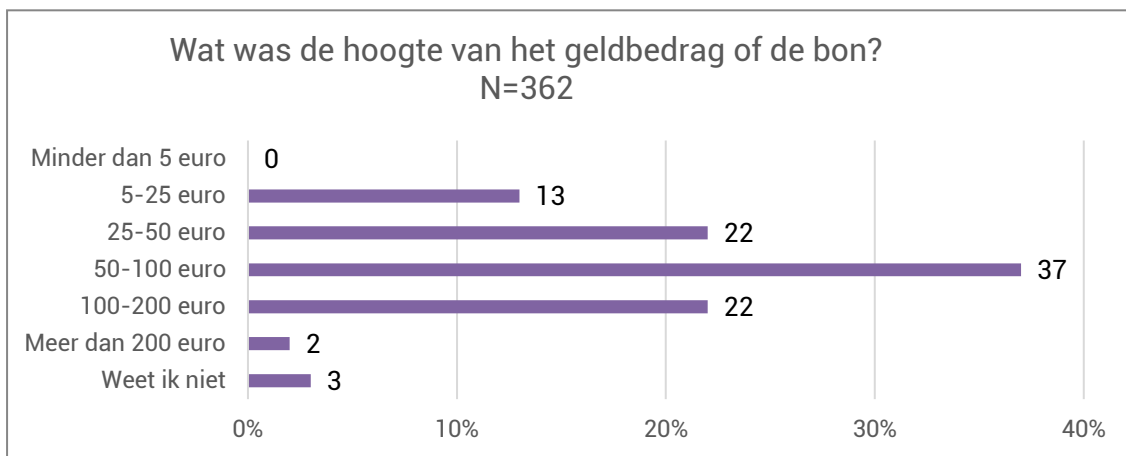

Georganiseerde activiteiten worden vaak in combinatie met een attentie aan de mantelzorgers aangeboden.

Op de antwoordmogelijkheid "anders" kon men een toelichting geven. Veelal werd hier één van de eerdergenoemde vormen van waardering genoemd, zoals georganiseerde activiteiten (9x) en een attentie (4x). Een vorm van waardering die niet in de antwoordopties stond maar meerdere keren genoemd werd: een stadspas met of zonder ov-vergoeding (8x).

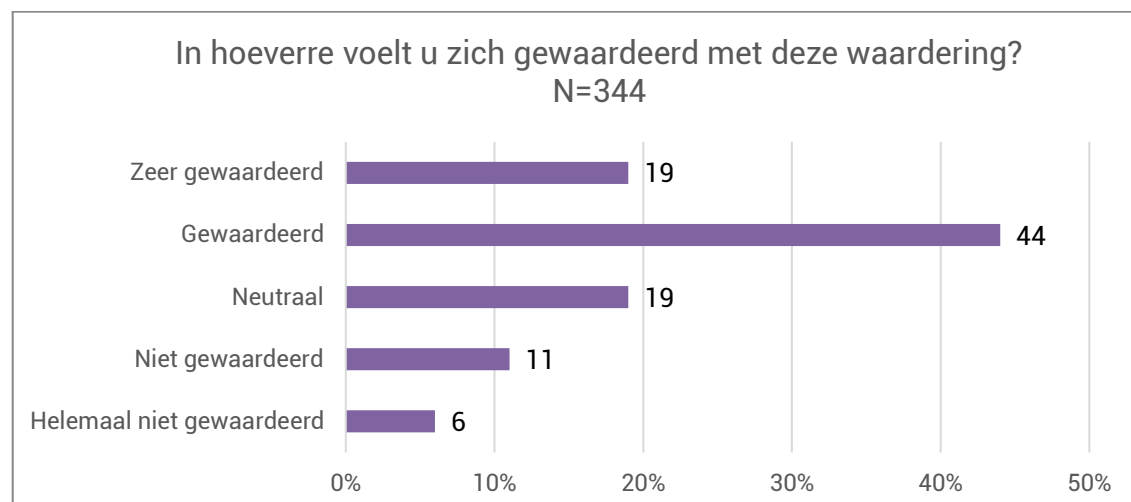
Hoogte waardering veelal tussen 50-100 euro

De meest genoemde hoogte van de waardering die in de vorm van een geldbedrag of VVV-bon/cadeaukaart aan de mantelzorgers is uitgereikt, is tussen de 50 en 100 euro.

Twée derde van de mantelzorgers voelt zich gewaardeerd

De meerderheid van de ontvangers van een mantelzorgwaardering voelen zich daarmee (zeer) gewaardeerd (63%) terwijl 17% zich daardoor (helemaal) niet gewaardeerd voelt. De overige 19% heeft neutraal geantwoord.

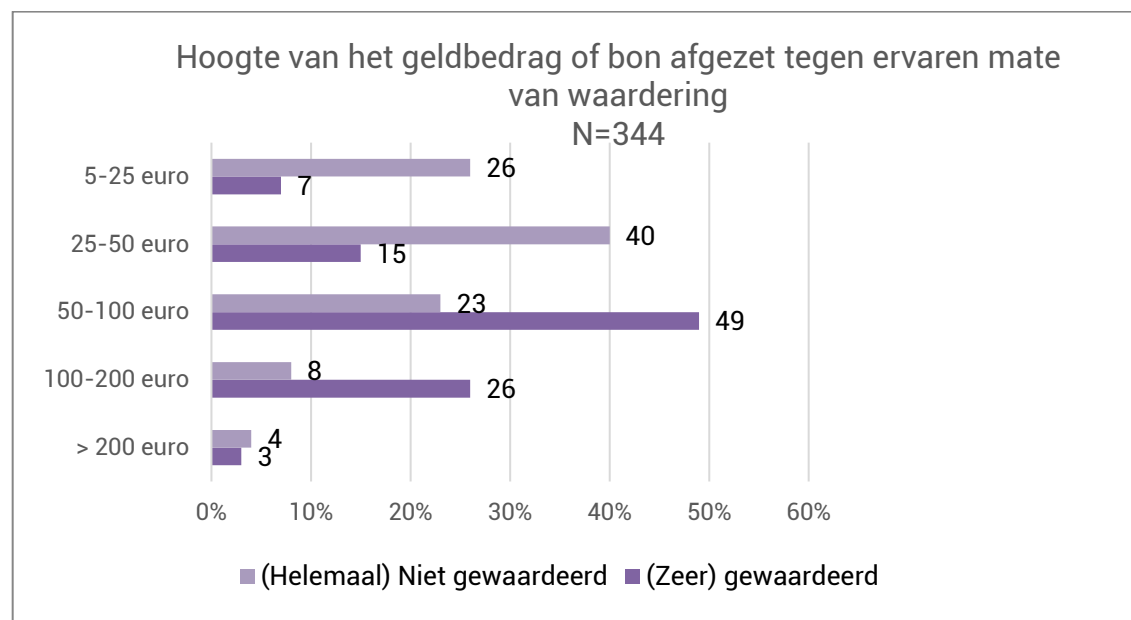
Vervolgens konden respondenten een toelichting geven op hun antwoord op de vraag of ze zich gewaardeerd voelen met de waardering.

Enkele citaten:

- Het is een extraatje en er is even aandacht voor de mantelzorger en dat is positief.
- Je voelt je gezien, als mantelzorger. De gemeente besteedt aandacht aan haar mantelzorgers.
- Bon gebruik ik voor mezelf als mantelzorger, heerlijk
- Staat in geen enkele verhouding tot wat je de staat bespaart door zelf de zorg te regelen.
- Ik merk dat ik het jammer vind dat het bedrag minder wordt. En ik maak me ook echt zorgen over de komende jaren. Er wordt voorbij gegaan dat een maatschappij zonder mantelzorgers, geen maatschappij meer is.
- Je moet hem zelf aanvragen en dat ieder jaar weer opnieuw en het lijkt wel schoonien terwijl je bij de instantie bekend bent.

Voor de respondenten die zich (zeer) gewaardeerd voelen ligt de hoogte van het geldbedrag of de bon het vaakst tussen de 50 en 100 euro (49%). Gevolgd door een bedrag van meer dan 100 euro (29%). Een minderheid ontvangt een bedrag lager dan 50 euro (22%).

Voor de respondenten die zich (helemaal) niet gewaardeerd voelen, ligt de hoogte van het geldbedrag of de bon voor de meeste respondenten tussen de 25 en 50 euro (40%). Gevolgd door een bedrag tussen de 5 en 25 euro (26%) en een bedrag tussen de 50 en 100 euro (23%). Een minderheid ontvangt meer dan 100 euro (12%).

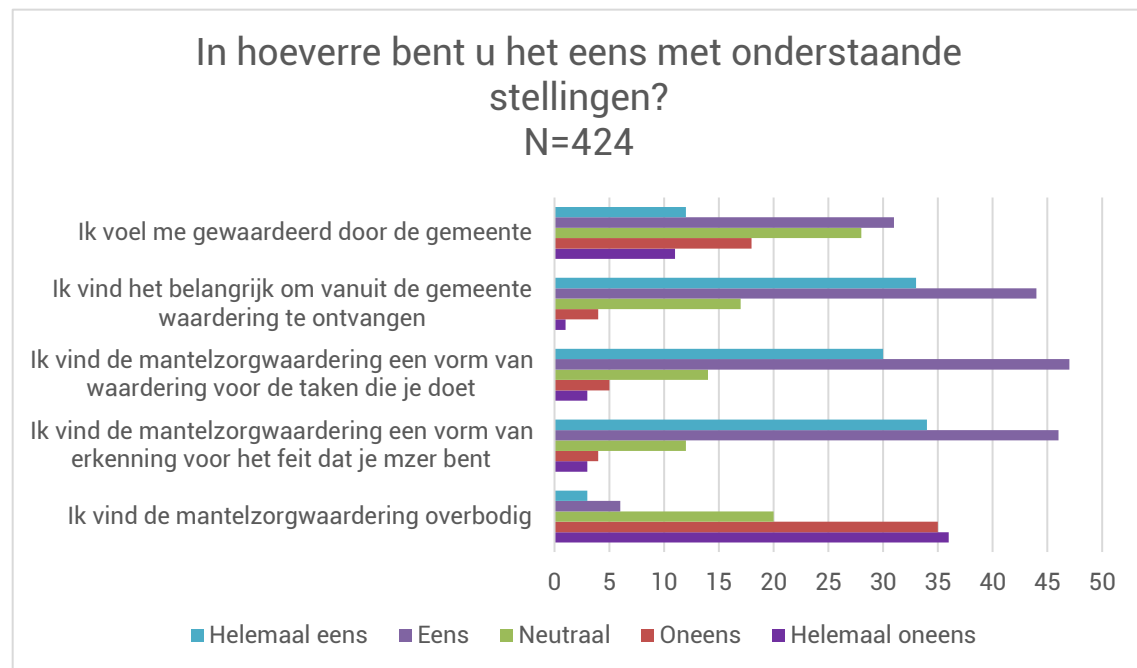

De groep respondenten die zich (zeer) gewaardeerd voelt ontvangt dus vaker een bedrag van meer dan 50 euro (78%), terwijl de grootste groep respondenten die zich (helemaal) niet gewaardeerd voelt vaker een bedrag ontvangt dat lager is dan 50 euro (66%).

Gemeentelijke waardering vooral een erkenning van het feit dat je mantelzorger bent

De groep respondenten uit gemeenten waar wel een vorm van waardering is, is gevraagd naar hun mening over enkele stellingen. Zo blijkt dat de mantelzorgers het meest eens zijn met de stelling dat de mantelzorgwaardering een erkenning is voor het feit dat je mantelzorger bent (80% (helemaal) mee eens). Het meest oneens zijn ze met de stelling dat de mantelzorgwaardering overbodig is en dat je mantelzorgen gewoon doet (71% (helemaal) mee oneens).

Kijken we naar twee verschillende groepen, namelijk die geen waardering heeft ontvangen en de groep die een waardering ter waarde van 100 euro of meer heeft ontvangen, dan zien we bij de stelling of men zich gewaardeerd voelt als mantelzorger door de gemeente een groot verschil. Van de groep die geen gemeentelijke waardering heeft ontvangen geeft 54% aan het (helemaal) oneens te zijn met de stelling tegenover 10% van de respondenten die een waardering ter waarde van 100 euro of meer hebben ontvangen.

Vast geldbedrag meest gewenste vorm van waardering

Aan de mantelzorgers is gevraagd zich voor te stellen dat zij mogen beslissen hoe de gemeente het geld voor de waardering besteedt. Welke vorm van waardering zouden zij dan willen? Maximaal drie antwoorden mochten worden gegeven. Een vast geldbedrag is de meest gekozen vorm van waardering (56%), gevolgd door betere ondersteuning voor mantelzorgers (37%). Een attentie zoals een bloemetje of cadeaubon staat op de derde plaats (28%).

De meest gegeven antwoorden onder "anders" zijn het besteden van geld aan ondersteuning (12x), bijvoorbeeld in de vorm van huishoudelijke hulp. Daarnaast meer erkenning en begrip (8x) zoals het hele jaar door begrip tonen en serieus worden genomen bij een aanvraag. Ook een directe financiële vergoeding voor de tijdsinspanning en de onkosten van het mantelzorgen wordt genoemd (8x).

Enkele citaten:

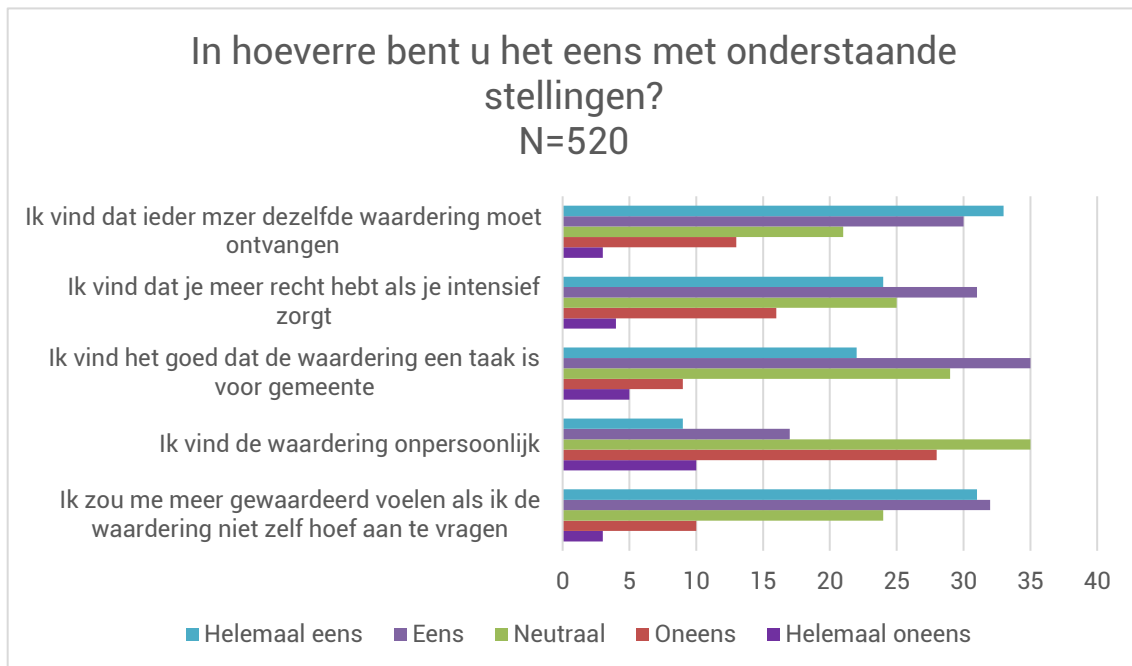
- Ondersteun de mantelzorgers bijvoorbeeld met het goedkoop aanbieden van huishoudelijke hulp. Daar komen ze door tijdsgebrek zelf niet aan toe.
- Nog meer erkenning, hoeft geen geld te zijn.
- Indien het gaat om langdurige en intensieve zorg, de mantelzorger indien nodig financieel te ondersteunen. Mantelzorgers cijferen zichzelf vaak weg, ze zijn hard nodig. Waarom maakt men er geen (tijdelijk) betaalde baan van?

Proces aanvragen waardering van negatieve invloed op ervaren waardering

Aan alle respondenten zijn nogmaals een aantal stellingen voorgelegd. De stelling waarmee de meeste respondenten het (helemaal) eens waren is dat men zich meer gewaardeerd zou voelen als de mantelzorgwaardering niet zelf zou moeten te worden aangevraagd (64%). Eén procent minder is men het (helemaal) eens met de stelling dat iedere mantelzorger dezelfde waardering moet ontvangen (63%). Mogelijk duidt dit op de ongelijkheid tussen de gemeenten in de vorm en hoogte van de waardering. Bij de stelling of je meer recht hebt op de waardering als je intensief zorgt voor een naaste, is namelijk meer dan de helft het (helemaal) eens.

Het meest (helemaal) oneens is men met de stelling dat de mantelzorgwaardering onpersoonlijk is (38%).

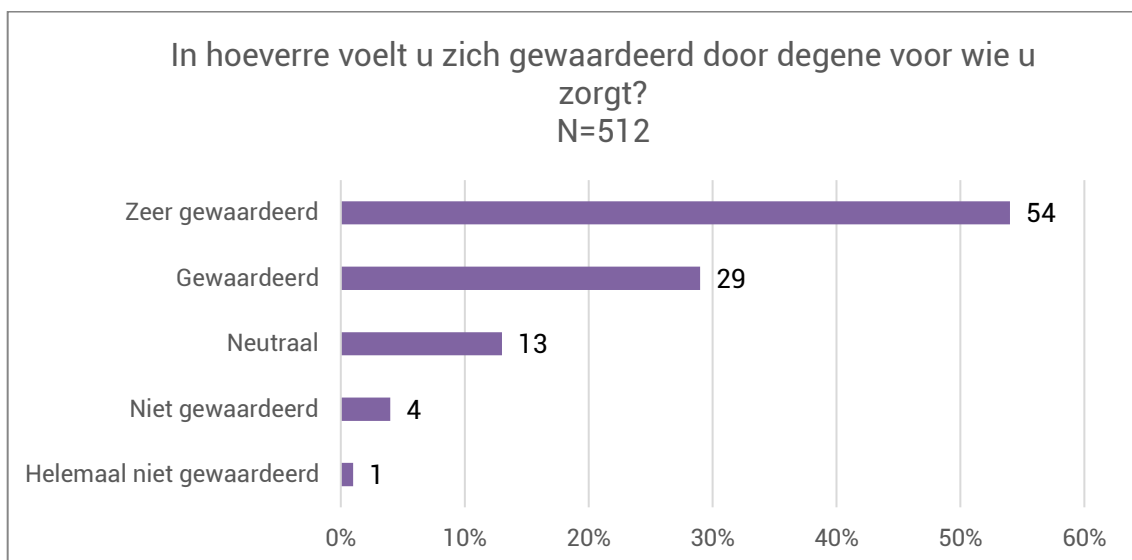

Niet verrassend is dat de mantelzorgers die geen gemeentelijke waardering hebben ontvangen, het vaker oneens zijn met de stelling dat het goed is dat de mantelzorgwaardering een taak voor de gemeente is. De groep die 8 uur of minder zorgt, is het iets vaker (helemaal) oneens met de stelling dat intensief zorgende mantelzorgers meer recht heeft op de mantelzorgwaardering (25%).

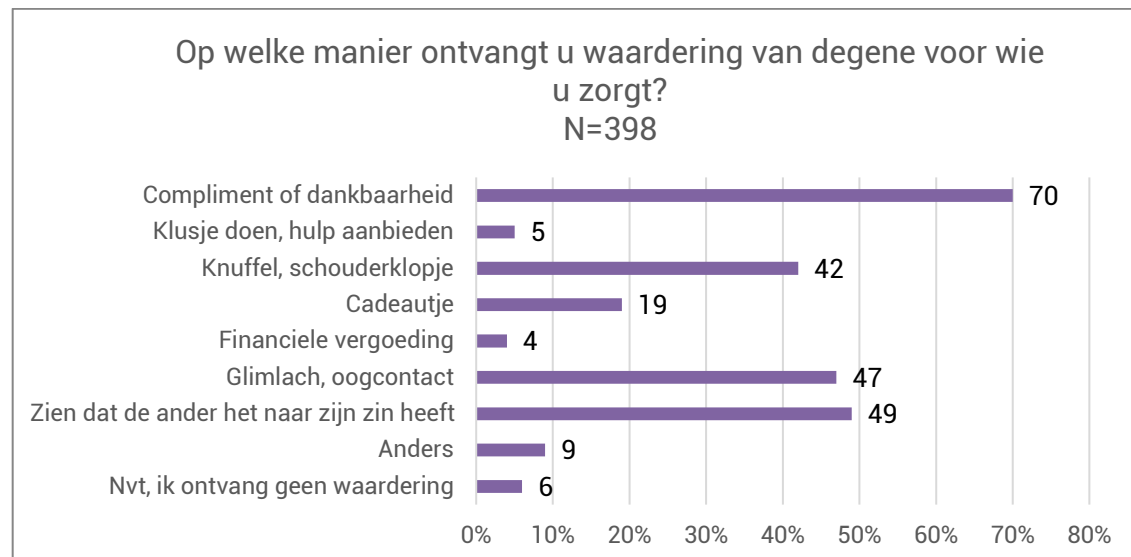
Vier op de vijf mantelzorgers voelt zich gewaardeerd door zorgvrager

Naast waardering door de gemeente is ook gevraagd naar de waardering van degene voor wie wordt gezorgd en de waardering van familie, vrienden en kennissen. Uit de resultaten blijkt dat 83% van de mantelzorgers zich (zeer) gewaardeerd voelt door de zorgvrager. Een kleine groep voelt zich (helemaal) niet gewaardeerd (5%).

Waardering vooral in vorm van compliment of dankbaarheid

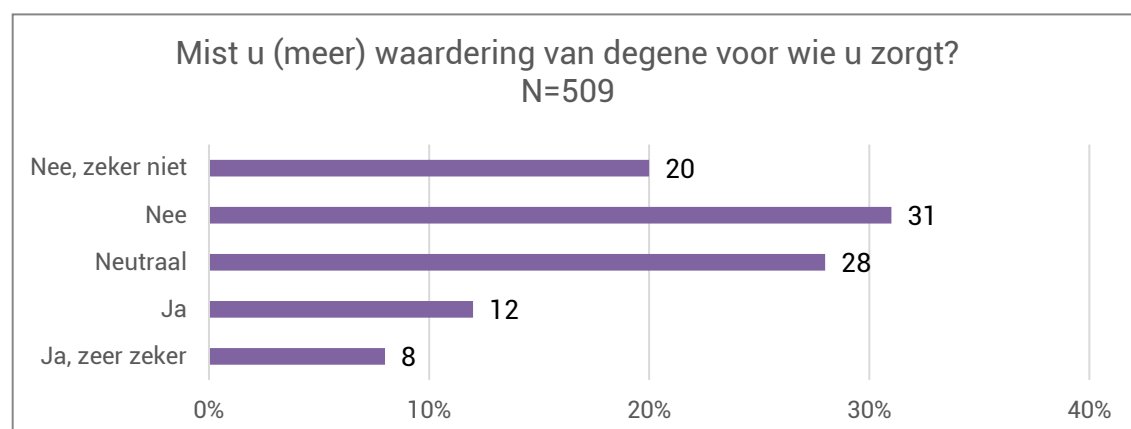
De manier waarop de waardering ontvangen wordt kan zowel in woorden als in gebaren. Meest voorkomend is een compliment of woorden van dankbaarheid (70%). Ook het feit dat je ziet dat de ander het naar zijn zin heeft, wordt door bijna de helft opgevat als een blijk van waardering voor de zorg en ondersteuning die wordt gegeven (49%), net als een glimlach of oogcontact (47%). Meerdere antwoorden waren mogelijk.

Naast de groep die wel waardering ervaart, geeft 6% aan geen waardering te ontvangen van degene voor wie ze zorgen. Bij 'anders' gaven enkele respondenten aan dat het zorgen vanzelfsprekend is en dat er geen waardering nodig is (6x). Ook werd waardering genoemd in de vorm van een gedicht, tekening of cadeau (6x). Tot slot wordt het positieve verschil maken voor de zorgvrager ook gevoeld als waardering (5x).

De helft van de mantelzorgers vindt waardering door zorgvrager voldoende

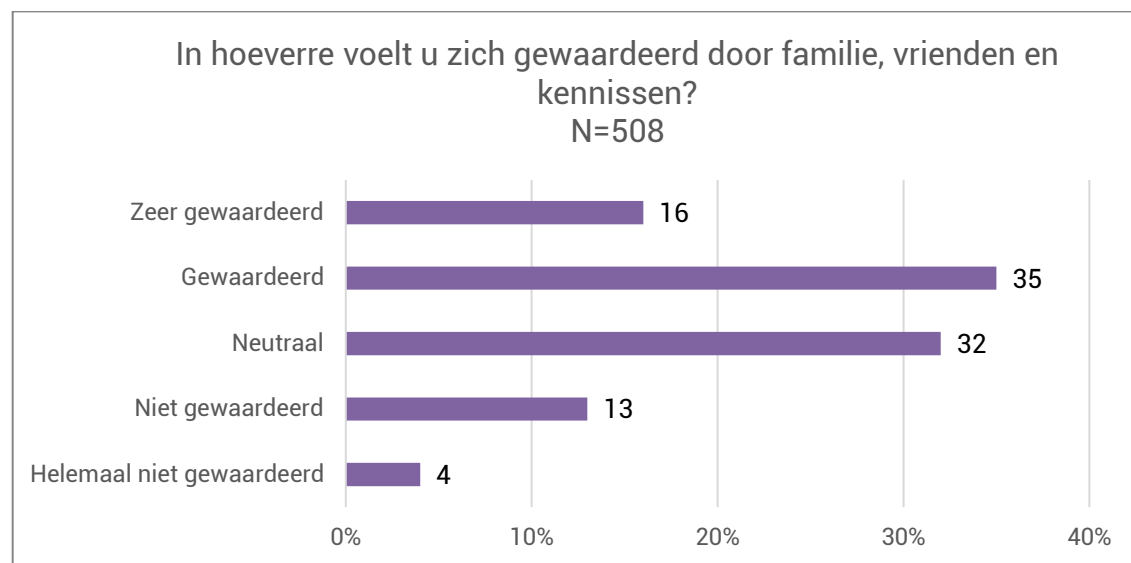
De meeste mantelzorgers ervaren dus waardering van hun zorgvrager, maar vinden ze dat voldoende waardering? Een krappe meerderheid vindt de ontvangen waardering voldoende en mist geen waardering van de zorgvrager (51%). 28% antwoordt neutraal en de overige 20% ervaart het als een gemis dat er geen of te weinig waardering is.

Van de 509 respondenten geeft 22% aan dat de persoon voor wie ze **zorgen** niet in staat is om waardering te uiten. Als we specifiek naar deze groep mantelzorgers kijken, dan zien we dat het gemis aan waardering groter is. Van hen geeft 30% aan dat ze waardering missen, in plaats van 18% uit de groep van wie de zorgvrager wel waardering kan uiten.

Helft van de mantelzorgers voelt zich gewaardeerd door sociaal netwerk

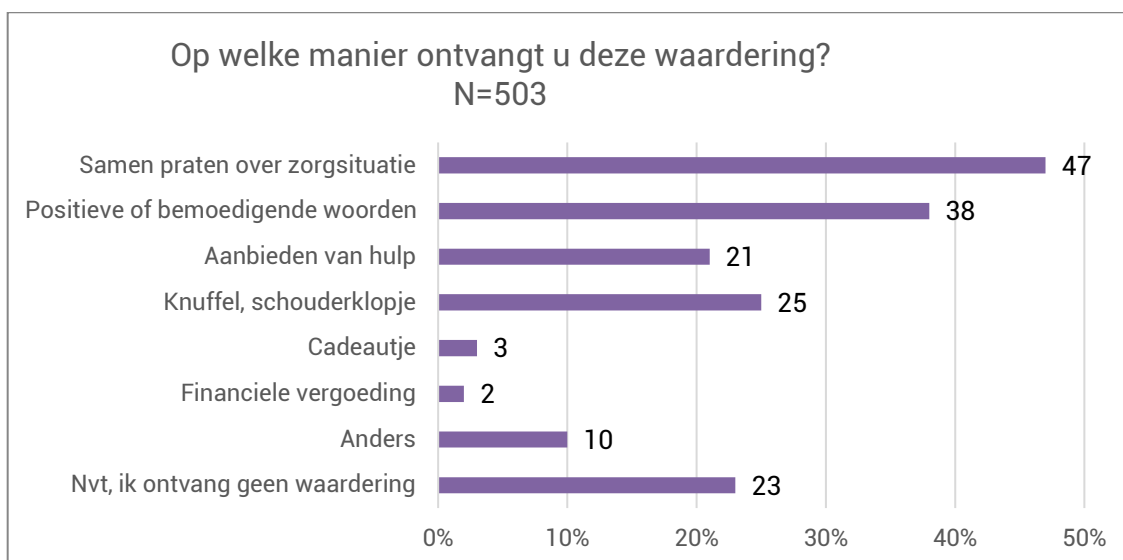
De ervaren waardering vanuit het sociaal netwerk blijft achter in vergelijking met de ervaren waardering vanuit de zorgvrager. Hoewel 83% van de mantelzorgers waardering vanuit de zorgvrager ervaart, daalt dit percentage tot 51% voor waardering vanuit het sociaal netwerk. Bijna een op de vijf mantelzorgers voelt zich (helemaal) niet gewaardeerd door het sociaal netwerk (17%).

Samen praten over zorgsituatie meest voorkomende vorm waardering

Het samen kunnen praten over de zorgsituatie wordt het meest genoemd als vorm van waardering vanuit het sociaal netwerk (47%). Ook positieve of bemoedigende woorden worden gewaardeerd (38%) en iets minder vaak voorkomend ook een knuffel of schouderklopje (25%).

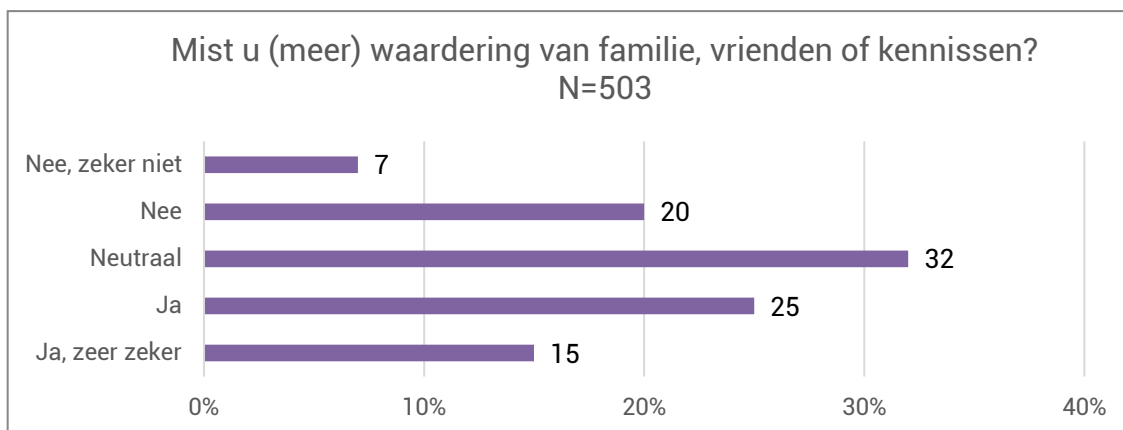

Helaas geeft 23% aan geen waardering vanuit het netwerk te ontvangen. Ook de antwoorden onder "anders" gaan vooral over de manieren waarop juist geen waardering wordt ontvangen, zoals dat het zorgen als vanzelfsprekend wordt gezien, dat anderen de impact van het zorgen niet begrijpen of dat de waardering uit slechts een deel van het netwerk komt (19x).

Bijna de helft van de mantelzorgers mist (meer) waardering van het netwerk

Van de mantelzorgers heeft 27% geen behoefte aan (meer) waardering van familie, vrienden of kennissen. Een grotere groep (40%) ervaart het gebrek aan waardering wel als een gemis.

Een op de vijf mantelzorgers geeft geluksgevoel onvoldoende

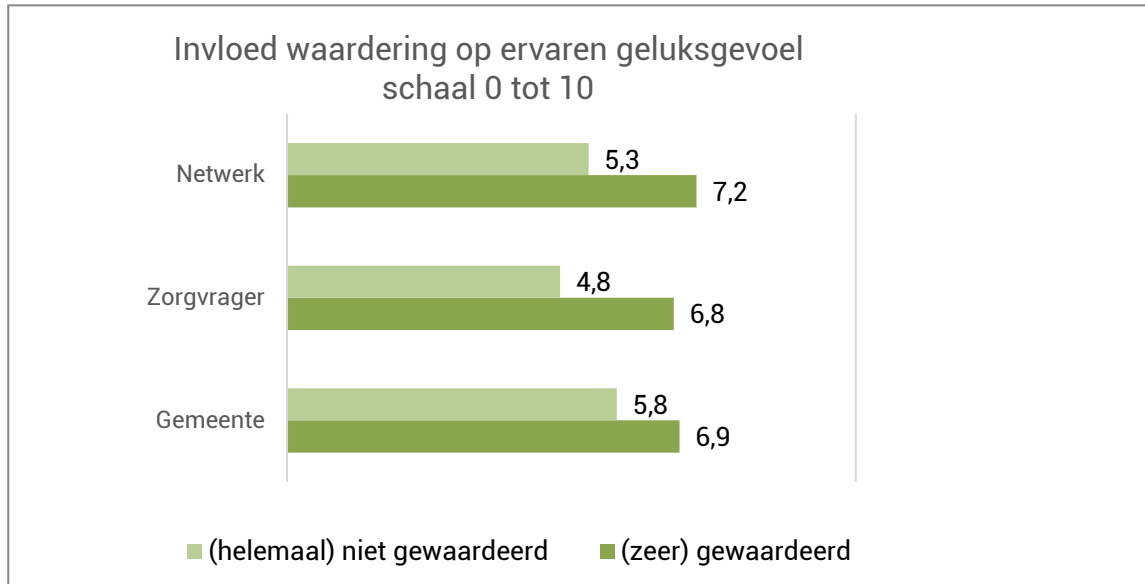
Op de vraag hoe gelukkig mantelzorgers zich voelen, geven de respondenten een gemiddeld cijfer van 6,6 (N=503). De grootste groep geeft hun gevoel van geluk een zeven (30%). Ongeveer een op de vijf respondenten geeft hun gevoel van geluk een vijf of lager (22%).

Waardering uit sociaal netwerk grootste voorspeller geluksgevoel

De gemeentelijke waardering is minder van invloed op het ervaren geluksgevoel dan waardering uit

de eigen omgeving. De grootste (en significante) voorspeller van geluk is waardering van het sociaal netwerk. Dit verklaart namelijk 15% van de variantie in het gelukscijfer (t.o.v. 4% door de mantelzorgwaardering en 5% door de zorgvrager).

Respondenten die zich op alle fronten gewaardeerd voelen, scoren gemiddeld een 7,4 op hun geluksgevoel.

Tot slot

Aan het einde van de vragenlijst was er een open vraag over wat mantelzorgers nog kwijt willen over waardering. Genoemd worden zaken die in deze rapportage al eerder aan de orde zijn geweest zoals het ingewikkelde aanvraagproces of het niet voldoen aan de door de gemeente gestelde criteria. Ook wordt nogmaals meerdere malen benoemd dat het zelf moeten aanvragen afbreuk doet aan het gevoel van gewaardeerd worden. Niet eerder aan de orde is gekomen dat meerdere mantelzorgers (17x) aangeven dat een financiële vergoeding belangrijk is als compensatie voor het zorgen en de onkosten die erbij komen kijken. Ook geeft een groep mantelzorgers aan dat ze zich niet gezien of gewaardeerd voelen (13x). Bijvoorbeeld omdat de mantelzorgtaken als vanzelfsprekend worden gezien. Voor een kleine groep voelt de mantelzorgwaardering niet als oprechte waardering (12x). Zij refereren naar de mantelzorgwaardering als een 'ambtelijke aflat', 'goedkoop afschuifstelsel', of een 'zoethoudertje'.

Enkele citaten:

- Ik wil en kan de zorg voor mijn kind niet zomaar aan een ander overdragen zodat ik naar een workshop kan gaan. Daar lijkt niet over nagedacht te zijn.
- Mantelzorg is een voltijd baan naast mijn parttime baan. Ik kan hierdoor niet voltijds werken omdat ik moet zorgen. Financieel heb ik hier ook een flink minder inkomen door. Compensatie hierin zou zoveel rust geven en mij veel minder belasten. Kan de financiële zorgen dan loslaten.

Achtergrond respondenten

Aan dit onderzoek deden 571 respondenten van de 1183 genodigden mee in de periode van 19 maart tot 2 april 2025. Na de eerste uitnodigingsmail is na een week een gerichte reminder uitgegaan naar de non-respondenten. Bijna de helft van de respondenten zorgt voor zijn of haar partner en ruim 80% van de respondenten zorgt 5 jaar of langer. Ruim 70% van de respondenten is vrouw.

Nationaal Mantelzorgpanel

Met het Nationaal Mantelzorgpanel peilt MantelzorgNL periodiek de behoeften en meningen van mantelzorgers over actuele onderwerpen die met mantelzorg te maken hebben. Momenteel telt het NMP ongeveer 1200 panelleden. De resultaten worden gebruikt om actuele vraagstukken in kaart te brengen waarmee de belangen van mantelzorgers worden behartigd. Zie voor meer informatie: www.mantelzorg.nl/resultaten

